Virgül 1 Aralık

2019-12-01 23:30:15

Olanı olduğu gibi görme imkanım var mı? Bu imkanı bilmek için önce olanın ne olduğunu bilmek gerekmiyor mu? Sınava tabi tutulduğumuz ölçü gerçek ama gerçeğin ne olduğunu sınav sonucuna göre tayin ediyoruz.

Olanı olduğu gibi görmek bizim elde edebildiğimiz bir yetenek değil, bize verilen bir şey. Kesbi değil vehbi. Yine de bize verilenin gerçek mi, gerçek olduğunu iddia eden bir şey mi olduğunu bilmek imkanı yok. Ayrıca biri dönüp size gerçek şudur dediğinde, kendimizden şüphe duyduğumuzdan fazla ondan şüphe duyarız, normal.

Olanı olduğu gibi görmek için sadece bir takım prensipler oluşturabiliriz: Olanın ne olduğunu bildiğimizi iddia edebiliriz mesela, bu bizi her şeyin bu olana rücu ettiği sonucuna götürecektir. Olanın Tanrı olduğunu düşünüyorsak, sonunda her şeyin Tanrı'ya rücu edeceğini, olanın yokluk olduğunu düşünüyorsak, her şeyin sonunda bu yokluğa rücu edeceğini iddia ederiz. Bizim için olanı olduğu gibi görmek zihnimizdeki bu fikrin tasdikinden ibaret olacaktır.

Bunun dışında mesela olanın bilinemeyeceğini düşünebiliriz. Sadece olanın bize gönderdiği sinyalleri tanıyabiliriz ve bunların da kendini ifşa edici, tam olarak tanıtıcı olduğundan emin olamayız. Fikrimiz bu minvalde bilinemezci bir yerdeyse, olanı olduğu gibi görmek bizim açımızdan daimi bir şüphe taşımak anlamına gelecektir.

Bir de mesela zihnin olana perde olduğunu ve olanı olduğu gibi görmek için ne görüyorsak zihnimizde bulanmadığı halde onu görmeye devam etmeye çalışmamız gerektiğini düşünebiliriz. Bu halde olan sadece algıdır bizim için ve algıya aykırı herhangi bir söz veya kavram, olanın muadili değil, açıklayıcısı da değil, sadece ayartıcısı veya şaşırtıcısı olacaktır.

Olanı olduğu gibi görmek yerine bu sebeple insanların çoğu gördüklerinin olan olduğunu iddia etmeyi tercih eder. Aksi düşüncelerle ilgilenmezseniz olan aynen gördüğünüz gibi olacaktır. Kolay ve ucuz.